

A **Könyvtári Figyelő** 1984. évi 6., utolsó száma úgy emlékezik meg **Kőhalmi Béla** születésének századik évfordulójáról, hogy közli annak az opponensi véleménynek a szövegét, amelyet nagy könyvtártudósunk 1966-ban írt **Havasi Zoltán** kandidátusi értekezéséről. E disszertáció címe, illetve tárgya *A könyvtár és a tudomány szerepe a társadalmi tudat alakulásában. Tudománypolitikai és könyvtárpolitikai irányzatok Magyarországon (1890–1962)*, s **Kőhalmi Béla** a bírálat ürügyén saját tudomány- és könyvtárpolitikai alapvetését fejt ki, a hivatásos történésznek is becsületére való friss szemlélettel és eredeti gondolatokkal. A tézisszerűen tömör, élményekre és kutatásokra egyaránt épülő szöveget vonzó előadásmódja érdekes olvasmánnyá teszi, amely a bírált értekezés ismerete nélkül is teljesen világos, és maradéktalanul élvezhető. Akik **Kőhalmi Béla** élettörténetét ismerik, különleges értéként könyvelhetik el annak a korszaknak, a klebelsbergi művelődéspolitikai időszakának higgadt, emelkedett szemléletű, minden személyes indulattól mentes megítélését is, amely korszakban **Kőhalmi Béla** emigrációban, az országban kívül élt. Tananyagának és hivatástudatra nevelő olvasmánynak egyaránt ajánljuk ezt a munkát, amelynek tárgyyszerű mondatai, megállapításai mögül helyenként a nemes szakmai pátosz forró hullámai törnek elő: „... a könyvtár a megfelelő forrásanyag birtokában s a benne munkálkodó könyvtárosok hivatástudata alapján – ha hivatásukat *küldetesként* fogják fel – gyűjtőpont is lehet, olyan műhely, amely sokat jeleníthet meg a kor művelődéstörténetileg értékes ismérveiből!” Vagy: „A könyvtár legfontosabb alkotó eleme az ember, a könyvtáros, ahogy a kutatóintézetek laboratóriumaiban is a legfontosabb *műszer* az ember.”

A **Figyelő** többi cikkei közül a Nemzeti Pe-

riodika Adatbázissal foglalkozó azonos tárgyú a **Könyvtáros** 1985. februári számában megjelenttel (még a szerzők is részben azonosak), de ez az írás a számítógépes rendszerben alkalmazott megoldások bemutatásával és az egyéb részletkérdések kifejtésével sokkal inkább a szakembereknek szól. Áttekintést közöl a folyóirat az információhasználók (egyetemi és főiskolai hallgatók, szakemberek) oktatásának külföldi és hazai helyzetéről; ismertetést a szombathelyi tanárképző főiskola könyvtárosi tanszékén a tájékoztatás oktatása során alkalmazott módszerekről (ez a cikk a megválaszolatlan referenzkérdések kinyomozásáról lapunkban közölt írások didaktikai kiegészítésének is tekinthető); és közlést a miskolci műszaki egyetemi könyvtár igazgatójának gondolatait az országos szakirodalmi tájékoztatási rendszerről, különösen annak regionális együttműködési lehetőségeiről és formáiról.

A *Kitekintés* rovat az NSZK-beli úgynevezett *hármastagolású* (közművelődési) könyvtárak modelljének (Emunds-rendszer, „Tribliothek”) ismertetésével olyan kérdéskörre irányítja a figyelmet, amellyel a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár újfajta szabadpolcos állományelrendezési és olvasószolgálati kísérletei kapcsán a közeljövőben bizonyára gyakran találkozunk majd az olvasó. A külföldi tanulmányúton szerzett tapasztalatokra és a szakirodalomra egyaránt támaszkodó két szerző, illetve két cikk részben a nagy port felvert münsteri kezdeményt ismerteti (a hármastagolású könyvtárban a három nagy állományrész az olvasótól való távolság alapján kapta nevét: az ellenőrzési pont utáni *közeli tartományban* a legkeresettebb, időszerű olvasmányok találhatók, amelyeknek a várható érdeklődés szerint tagolt – krimi, modern próza, nyaralás stb. – csoportjait katalógus nélkül is lehet használni; a *középtartomány* a hagyományos szabadpol-

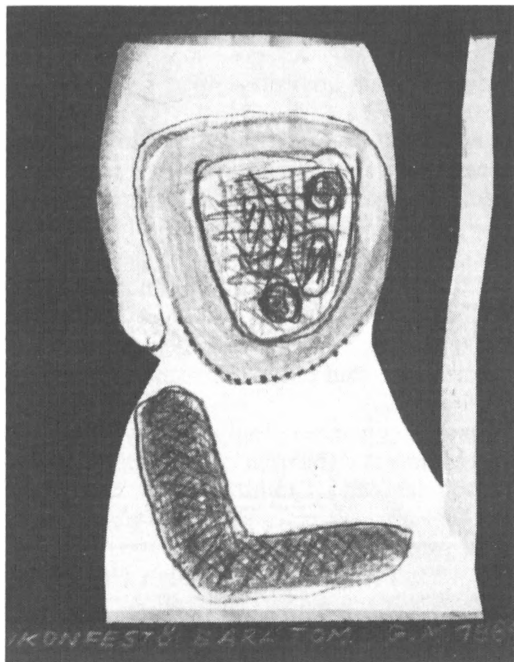
cos tér; a *távoli tartomány* pedig a csak katalógus közvetítésével használható raktári állomány), részben pedig a hármas tagolás szellemében megépített, 7142 m² alapterületű güterslohi városi könyvtárt mutatja be, a 80 ezer lakosú város új intézményének és működésének helyszíni tanulmányozása alapján.

A Tudományos és Műszaki Tájékoztatás elmúlt évi decemberi, 12. számában folytatódik a lap 30 éves történetének áttekintése. A cikkíró, *Futala Tibor* – a közelmúltban néhány évig maga is szerkesztője a TMT-nek – ezúttal a folyóirat második, 1963 utáni korszakával foglalkozik, azzal az időszakkal, amelyben a lap nemcsak a mai címét kapta, hanem jelenlegi profilját is. A cikkíró elemzi a TMT-s időszak célkitűzéseit, ezeket összeveti a lap főszerkesztőinek törekvéseivel, szerkesztési módszereivel, profilhangsúlyjaival, majd a Tudományos és Műszaki Tájékoztatás részletes „életrajzi adatait” közli: a főszerkesztők és a szerkesztők, a szerkesztő bizottsági tagok névsorát, a lap megjelenési és előállítási adatait, a példányszámok és az előfizetési árak változásait (1963–1964 és 1984 között az éves előfizetési díj 60-ról 600 Ft-ra emelkedett). Ennek a foly-

tatásnak is a legfontosabb része a folyóirat által gondozott témák megoszlásának, arányainak vizsgálata. A TMT-korszak 21 éve alatt 758 tanulmány, cikk jelent meg a lapban, ezeket a következő kategóriák szerint csoportosítja a cikkíró: elméleti közlemények; oktatás-képzés; igény- és ellátottság-vizsgálatok; az információk hordozói; állomány és -védelem; nyilvántartás, feltárás, keresés; tájékoztatási műfajok; színhelyek. Mivel e csoportok nem azonosak az előző korszak témáinak kategóriáival, nehéz pontos képet kapni arról, háttérbe szorultak-e vagy sem a könyvtári–szakkönyvtári kérdések az információs–dokumentációs témákhoz viszonyítva, s ha igen, számukat és terjedelmüket tekintve elegendőek-e a megmaradtak, elfogadható-e képviselőjük aránya a kialakult szerkezetben. Akárhogy van is, ez a kiváló elemzés olyan tanulságokkal szolgál, amelyek a mostani szerkesztők további terveihez is biztos támpontokat adhatnak.

Az 1982-ben több tárca összevonásával létrehozott Ipari Minisztérium a korábbi háttérintézményeket, köztük a megszűnt minisztériumok tájékoztatási intézményeit is átszervezte. Az egyik utódot, a PRODINFORM nevű, vállalati formában működő információs (műszaki tájékoztató) és műszaki tanácsadó szervezetet *Bauer József* részletesen bemutatja a lap olvasóinak. Megállapítja, hogy a PRODINFORM sokrétű munkássága a hagyományos információs formáktól a kiadványokon át a szerszámforgalmazásig, a műszaki tanácsadásig, a nyelvoktatásig és a KGST-keretében végzett tevékenységig terjed. Írásának nagy érdeme, hogy részletesen felsorolja a vállalat szervezeti egységeinek igen sokféle folyóiratát és egyéb kiadványát, s ezáltal fontos információkhoz juttatja a lapot olvasó lehetséges felhasználókat.

A harmadik cikk szerzője, *Rózsa György* a fejlődő országok információellátásának egyfajta szervezeti felépítését rajzolja meg. Elgondolásának alapja az integráció: Közös szervezetben képzelet el a központi könyvtári, levéltári és a szakirodalmi tájékoztatási (dokumentációs) feladatok végzését, de a tervezett tudományos–művelődési vertikum részévé tenné a nemzeti könyv- és folyóirat-kiadást is. – A folyóiratszám hasznos gyakorlati segédlettel zárul: összehasonlító táblázatot közöl a párbeszéd-üzemmódban elérhető számítógépes adatbázisok igénybevételének 1984. augusztusi áraitól, s tájékoztat a kedvezményekről is.

Az **OSZK Híradónak**, az Országos Széchényi Könyvtár folyóiratának elmúlt évi 9–10., összevont számában a nemzeti könyvtár nagy költözködésére egy vendégszerző, *Gyuris György* írása emlékeztet: ebben tanulságként a szegedi Somogyi Könyvtár hasonló erőpróbájának, az új épületbe költözésnek tapasztalatait ismerteti a cikkíró, a dokumentumok átszállításának egyik irányítója. Idézünk a cikkből:

„Mindig rendben ment a költözés, csak akkor volt zökkenő, ha két irányító volt egy munkahelyen. Ezt semmiképpen sem szabad megengedni... De ennek a vezetőnek mindenütt ott kell lennie...” A számban közölt sok információ között híradás olvasható a nemzeti könyvtárban történt könyvlopási ügyben hozott első fokú bírósági ítéletről is. E szerint a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1984. szept. 14-én *Balogh Lórántot* bűnösnek mondta ki jelentős értékre üzletszerűen elkövetett lopás büntetésében, és ezért főbüntetésül háromévi, fegyházban letöltendő szabadságvesztésre ítélte, mellékbüntetésül pedig öt évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától. A másik vádlottat, *Gábor Ernőt* felmentette az orgazdaság vádjá alól, azonban szabálysértésért tízezer forint pénzbírságra ítélte. Az ügyész mindkét esetben súlyosbításért, *Balogh Lóránt* enyhítésért fellebbezett. Az ítélet nem jogerős... Szerencsére rokonszenvesebb személyi híreket is tartalmaz a híradószám, amelyet éppen a perszonáliák gazdagsága jellemez: Megemlékezik például *Keresztury Dezső* 80. születésnapjának házi megünnepléséről, *Berlász Jenő* tudományos munkásságának elismeréséről (akinek az Országos Széchényi Könyvtár 1802 és 1867 közötti történetét feldolgozó, a kandidátusi fokozatért benyújtott értekezését, figyelembe véve *Berlász Jenő* teljes történetirői életművét is, a doktori fokozatra érdemesítette az Akadémia tudományos minősítő bizottsága), bemutatja a III. főosztály új vezetőjét, *Poprády Gézát*, beszélgetést közöl a Laskói Demeter középkori iskoláskönyvében talált ötsoros vers, a második legrégebbi magyar verses nyelvemlék feldolgozójával, *Holl Bélával* (megjegyezzük azonban, hogy Laskó nem Tolnában, hanem Baranya megyének Trianon óta Jugoszláviához tartozó szögletében van), s ugyancsak interjúban ismerteti meg az olvasót a könyvtár egyik neves vendégével, a berlini Deutsche Staatsbibliothek főigazgatójával, *F. Krauseval*. Felhívja a figyelmet a „délibábos nyelvész”, *Horvát István* születésének 200. évfor-

dulójára, s búcsúzik a közelmúltban elhunyt, érdemes munkatársától, *Szabó Jánostól*, aki több mint húsz esztendeig tevékenykedett a Széchényi Könyvtárban.

A **Könyvtári Híradó**, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár dolgozóinak tájékoztatója 1984. decemberi számában beszámol a felújított VIII. kerületi (Gutenberg tér) főkönyvtár megnyitásáról. Mivel a könyvtár részt vesz a fővárosi hálózat újfajta állományelrendezési kísérletében, szívesen olvastuk volna az első adatokat a könyvek csoportosításáról, feliratozásáról, a régi állomány megrostálásáról, a kivont anyag további sorsáról stb. Az elmaradt előzetes információkért remélhetőleg kárpótolja majd olvasóit a híradó néhány hónap múlva, amikor is alapos elemzéssel elégti ki a kísérlet sorsára nagy várakozással tekintő szakmabelieket.

A számban tanulságos cikk olvasható egy vetélkedőről, amelyet *Körösi Csoma Sándor* születési évfordulójára írtak ki tekintélyes szervek és intézmények, s amelynek résztvevői, a valódi vagy alkalmi szocialista brigádok versengő együttese 150 Ft nevezési díjat fizettek a részvételért. A módszer kitűnő: elterjesztése remélhetőleg véget fog vetni a vetélkedők dömpingjének, s ennek a könyvtárak minden bizonnyal örülnek is, mert kevesebbszer fogják elrángatni őket napi munkájuk, alapfeladataik végzésétől, hogy álságos eszközökkel kelljen bizonygatniuk „nyitottságukat”.

A zsörtölődést félretéve – és a beszámolóban a vetélkedő fonákosságait kipellengérező részeit nem ismételve meg –, inkább arra utalunk, hogy a jó könyvtáros a félresikerült vállalkozásokból is teremthet könyvtári tőkét: ez esetben például zenével, diakepekkel színesített *Körösi Csoma-emlékműsört*, amelyet a szakmunkásképző sok osztályában kellett bemutatnia a vetélkedőre való felkészülés során kellő ismeretekre szert tett könyvtárosgárdának... A szokásos gazdag híranyagon kívül van egy *sajtószemle* is a fővárosi híradóban: a Franciaország megyéit ellátó mozgókönyvtári (bibliobuszos) szervezetről, a kórházi könyvtárügyről és a munkahelyi, üzemi könyvtárakról szóló írás vázlatossága ellenére is oly érdekes, hogy – fontosságára való tekintettel is – érdemes volna a téma részletesebb kifejtése a nagyobb nyilvánosság előtt, a saksajtó hasábjain...

Történeti kutatások Kufsteinban. Czuczor Gergely rabsága – *Historische Forschungen in Kufstein. Die Gefangenschaft von Gergely Czuczor* címmel magyar és német nyelvű kiadvány jelent meg *A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Közleményei. Új sorozat 14 (89)* kötetjelzéssel. A 800 példányban sokszorosított összeállítás Náday Károly és Sáfrán Györgyi munkája. Az 1983-ban, 84 éves korában elhunyt Náday Károly 1948 óta élt Kufsteinban, s életének utolsó két évtizedében foglalkozott a várbörtön magyar rabjainak sorsára vonatkozó osztrák és magyar levéltári adatok felkutatásával, amint erről a kötet bevezetőjeként közölt levelében beszámolt. Munkásságát Sáfrán Györgyi mutatja be a *Kufsteini történeti kutatások* c. fejezetben, amelynek második részében a *Riadó* című, 1848. dec. 21-én megjelent verse miatt hatévi „vasban tölendő várfogságra” ítélt Czuczor Gergely rabságával foglalkozik, és 61 dokumentumot – levelet, okiratot – ad közre a vádirattól és a hadbíróági tárgyalási jegyzőkönyvtől az 1851. máj. 22-én történt kiszabadulást bejelentő hirdetményig. A dokumentumok lelőhelyeinek, a névmagyarázatoknak, a kufsteini magyar rabok emléktáblájáról hiányzók névsorának, valamint a gazdag illusztrációs anyagnak közlése után ugyanezek német nyelvű fordítása következik, ami által a kiadvány teljes anyaga a német nyelv ismerői számára is hozzáférhetővé válik. (1984. 213 l. 77 Ft)

Tóth Béla munkásságát feltáró bibliográfia jelent meg a szegedi Somogyi Könyvtár író-igazgatójának 60. születésnapjára, *A Somogyi-könyvtár kiadványai* sorozat 31. füzeteként. Gyuris György, Péter László és Szabó Imre összeállítása rövid életrajzi bevezető után 226 tételben, időrendben 1984. december elejéig (!) veszi számba Tóth Béla írásait, további 75 tételben pedig a róla szóló irodalmat. Az ezer példányban kiadott, címmagyarázatok is tartalmazó bibliográfiához egyetlen, összevont személy-, földrajzinév-, cím- és tárgymutató készült. (1984. 65 l. 20 Ft)

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének évkönyve 1983 az 1983. augusztus 25–26-án Győrben lebonyolított XV. vándorgyűlés (témája: A könyvtár és olvasója. Olvasóvá nevelés, a felhasználók és a könyvtár kapcsolata) plenáris ülésén elhangzott előadásokat közli – egy kivételével –, továbbá az öt szekcióban lezajlott viták bevezető referátumainak szövegét is közreadja. A szekciók a központi témát, a könyvtárhasználatra, illetve olvasóvá nevelés kérdéskörét könyvtár- és iskolatípusonként vizsgálták a felsőoktatástól a közép- és az alsófokú oktatásig; a zenei könyvtárak nevelési feladatait és módszereit a zenei, a levéltárak és a művelődés témakörét pedig a levéltári szekció tárgyalta meg, s külön szekcióülés foglalkozott a könyvtárosképzésben és -továbbképzésben oktatási feladat-

ként jelentkező olvasóvá nevelési teendőkkel is. A kötet tartalmazza az 1983–1986-os időszakra megválasztott egyesületi elnökség névsorát is. (Műzsák 1984. 91 l. 20 Ft)

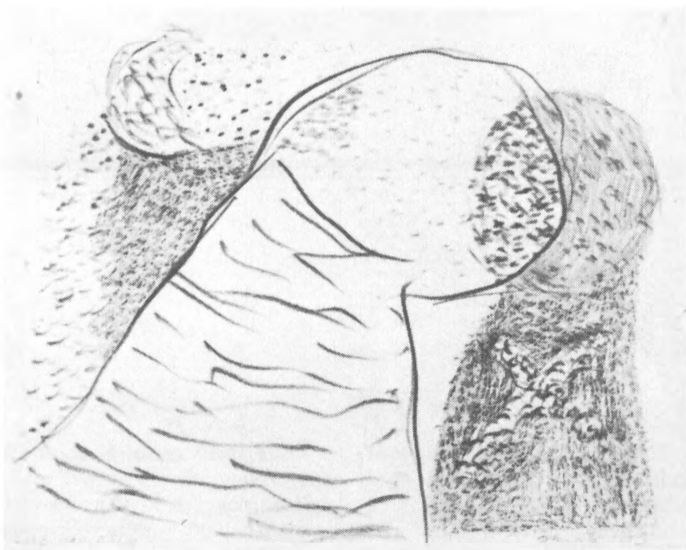
A tudományos kutatás minősége címmel Braun Tibor és Bujdosó Ernő szerkesztésében tudományometriai tanulmánygyűjtemény jelent meg 800 példányban *A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának Informatikai és Tudományelemzési Sorozatában*, ennek 4. köteteként. Az összeállítás első felében magyar szerzők hat tanulmánya kívánja felmutatni a külföldi hazai intézetekben végzett szakszerű, tudományos megalapozottságú scientiometriai értékelések példáit; a második rész ugyancsak hat tanulmánya, valamint a függelék két rövid írása pedig a módszer külföldi eredményeivel, illetve megoldatlan kérdéseivel foglalkozik, s a témakör ismert nevű kutatóinak írásait is közli. Ezek olyan kérdésekről szólnak, mint például a tudományos kutatás minőségének mérhetősége, az alapvetési tevékenység értékelése, egy meghatározott tanszék vezetésére pályázó jelöltek kutatási tevékenységének minősítése, illetve általában az egyetemi kutatómunkának az értékelése. (1984. 207 l. 70 Ft)

Verseyhy Ferenc kiadatlan írásainak második kötetét jelentette meg 300 példányban, sokszorosításban a Szolnok megyei

Könyvtár, amely a megyeszékhely nagy szülöttének nemcsak nevét viseli, hanem emlékének ápolását is évek hosszú sora óta egyik legfontosabb feladatának tartja. A háromkötetesre tervezett szövegközlő munka összeállítója, gondozója *Deme Zoltán*, a sorozat szerkesztője és a kötet előszavának írója *Szurmay Ernő*. A magyar jakobinusok perében elítélt Versegly csaknem kilenc évig tartó raboskodás után 1803-ban szabadult, s az ezutáni években keletkezett munkáit tartalmazza a gyűjtemény: színművet, romantikus szépprózát, nyelvészeti vitairatot, levelezési minták és prédikációk gyűjteményét, továbbá egy világtörténeti summázatot, valamint tervezetet a magyar tudóstársaság szervezéséről, illetve működéséről. A kötet az Országos Széchényi Könyvtár, az Akadémiai és az Egyetemi Könyvtár kéziratárában, az Országos Levéltárban és az Esztergomi Prímási Levéltárban található Versegly-kéziratok alapján készült, a mai helyesírás szerinti átírásban. (1984. 248 l.)

Tavasza nyíló ablak címmel *Bisztray Ádám* verseit tette közzé bibliofil sorozatában a Békéscsabai Megyei Könyvtár. A 250 példányban megjelentetett válogatás a költő – egykor könyvtáros – 1964 és 1984 között írt 32 versét tartalmazza. (1984. [1985.]

Fülep Lajos kéziratos hagyatékának jegyzékét adta ki 700 példányban az Akadémiai Könyvtár *A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárának Katalógusai* nevű sorozat 15. köteteként. A sokirányú érdeklődésű tudós kéziratos hagyatéka saját kívánságára került a könyvtárba, amely ezt az anyagot ajándékokkal is kiegészítette. A kézirattár Ms 4552–Ms 4609 jelzetű tételei nemcsak Fülep Lajos kéziratairól, kéziratos maradt munkáiról tájékoztatnak, hanem kiterjedt, az 1904 és 1970 közötti évekből származó, rendkívül értékes levelezését is számba veszik. A hagyaték egyéb műfajokban – mások művei, leve-

lei, képek, gyászjelentések, vegyes dokumentumok stb. – szintén igen gazdag. A névmutatóval ellátott, értékes forrásfeltáró kötetet *F. Csanak Dóra* szerkesztette, és ő írta az életrajzot és a gyűjteményről szóló tájékoztatást tartalmazó előszót is. (1984. 165 l., 5 sztl. t. 35 Ft)

Magyarország felszabadulása címmel évfordulós válogató bibliográfiát adott ki sokszorosításban A Magyar Néphadsereg Művelődési Házának könyvtára. *Kakuk Márta* 254 tételes, annotációk nélküli összeállítása a könyvtár dokumentumai és a korábbi felszabadulási évfordulókra megjelent honvédségi bibliográfiák alapján hét fejezetben, ezeken belül pedig szerzői betűrendben tárja fel a tárgykörben megjelent könyv- és folyóiratanyagot, a jegyzékben való keresést pedig összevont név- és helymutatóval könnyíti meg. Az összeállítás nemcsak a felszabadulás eseményeivel foglalkozó irodalmat tekinti át, hanem figyelme kiterjed az előzményekre, de az új élet megindításának tényeire is. Az eseményekre visszaemlékező írások, interjúk, megemlékezések, szépirodalmi művek három külön

fejezetet kaptak a bibliográfia végén. (1984. 43 l. Soksz.)

Az építésügyi vállalatok szakmai tájékoztatási szervezetének működési modelljeiről adott ki összeállítást az Építésügyi Tájékoztatási Központ építésügyi és városfejlesztési könyvtárhálózati központja. *Poprády Géza* kéziratként megjelentetett tanulmánya kísérleti célokat szolgál: a modellek közös javítását és finomítását az alkalmazhatósági kör bővítése végett. A rajzokkal, sémákkal illusztrált munka öt fejezetben foglalkozik a vállalati tájékoztatási rendszerrel és szervezettel; az építésügyi vállalatok információs igényeik szerinti jellemzésével; az ágazatban feldolgozott, illetve szolgáltatott információk főbb típusaival; szakmai tájékoztatási szervezeteik egységes modellrendszerével, s megrajzolja a vállalati szakmai tájékoztatási szervezetek típusmodelljeit is. (1984. 65 l. Soksz.)

Újság formájú és jellegű kiadványt bocsátott ki két közművelődési könyvtár: A *Tolna megyei Könyvtár* német nemzetiségi

olvasótábori híradója **Unsere Zeitung** címmel az elmúlt évben Vár-alján tartott olvasótábor képes-szöveges krónikáját nyújtja. Egy esztendővel korábbi előzményéhez hasonlóan szabályos, színvonalasan szerkesztett, gazdagon illusztrált, szépen tördelt, nyolcoldalas újság, tele a táborban részt vett gyermekek írásaival, rajzaival. – **A Hópehely** című, egyszerűbb kiállítású karácsonyi alkalmi újságot a mosonmagyaróvári Huszár Gál Városi Könyvtár adta ki gyermekkönyvtári olvasói számára – ugyancsak nyomtatásban, de kisebb alakban. Verseket, néprajzi írásokat, rejtvényeket, könyvajánlatokat, pályázati kiírásokat közöl, sok rajzzal, illusztrációval, nyolc oldalon.

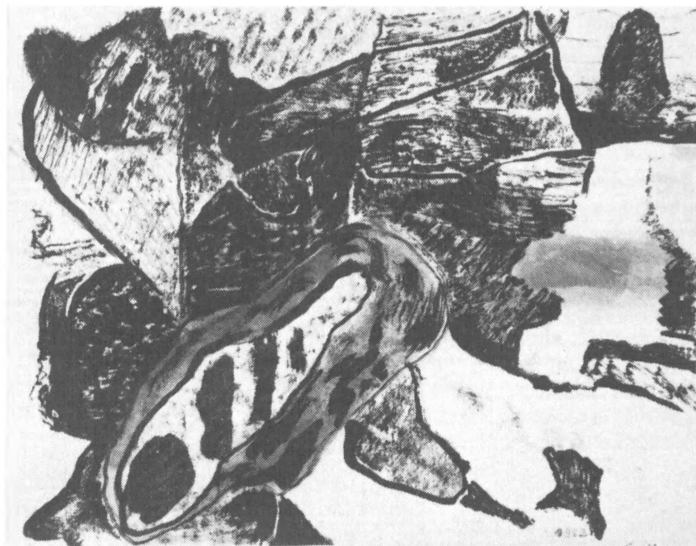
Versek – ünnepek címmel jeles alkalmakra – anyák napja, pedagógusnap, évzáró, évnnyitó, Tél-apóünnep – szóló versek gyűjteményét adta ki 500 sokszorosított példányban a Zalaegerszegi Megyei Könyvtár gyermekrészlege. A füzetben közölt több mint 120 verset *Bangó Béláné* válogatta a *Kisdobos*, a *Kincskeresés*, a *Mézeskalács* és a *Napsugár* c. lapokból. Kár, hogy a

tartalmas füzet címlapja nem tetszetős. (1984. 84 l.)

Tarkaforgó címmel a kisebb falusi könyvtárak munkájának segítésére gyermekkönyvtári foglalkozások forgatókönyveit adta közre kétszáz példányban, sokszorosításban a Zalaegerszegi Megyei Könyvtár. A megyei könyvtár gyermekrészlegében az 1983/84-es tanévben rendezett foglalkozások anyagából válogatott 12 forgatókönyv (az ős, népszokások, a költészet napja, a mesék világa, nyelvművelés, Petőfi) közül az 1–2. osztályos tanulók számára szólókat *Henczi Sándorné*, a 3–4. osztályosoknak, illetve a felső tagozatosoknak szántakat *Oláh Rozália* állította össze. (1984. 86 l.)

Bibliofil kiadványt több könyvtár jelentetett meg az elmúlt év végén. Ezek a formai igényesség mellett általában tartalmilag is magas színvonalat képviselnek, sőt kiemelkedő irodalomtörténeti jelentőségű is akad közöttük. Ilyen a Békéscsabai Megyei Könyvtár által kéziratként, 250 példányban kiadott, **József Attila utolsó hónapjairól** című, naplószerű fel-

jegyzéseket, levélszövegeket, -hasonmásokat, jegyzeteket tartalmazó füzet, a koronatanú, *Illyés Gyuláné* megrendítő dokumentum-összeállítása (Szerk. és utószó: *Domokos Mátyas*. 1984. 101 l.) – A kaposvári Palmiro Togliatti Megyei Könyvtárnak a felszabadulás évfordulójára szánt ünnepi kiadványát, a **Somogyi Krónikát** *Fodor András* állította össze egy oratórium szövegtervezetéként: a *Kanyar József* kiváló helytörténeti olvasókönyvéből, a *Harminc nemzedék vallomása Somogyról* című dokumentumkötetből, helyi költésű költők, írók (Szegedi Kis István, Csokonai, Pálóczi Horváth Ádám, Berzsenyi, Takáts Gyula, Illyés, Sipos Gyula, Somlyó György és mások) műveiből, népdalokból, -balladák, levéltári iratokból, újságcikkekből válogatott gyűjtemény nagyszerű kötetet alkot, amelyet a közelmúltban elhunyt *Varga Hajdú István* népköltészeti tisztaságú rajzai illusztrálnak. Ez a teljes egészében a megyei könyvtár házi sokszorosításában és könyvkötészetében készült munka – a közelmúltban megjelent három kiadvány-előzményével együtt – azt bizonyítja, hogy a kaposvári könyvtár (a békéscsabai megyei könyvtárhoz hasonlóan) professzionista színvonalú könyvkiadói műhellyé vált. (1984. 81 l.) – A nyiregyházi Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár *Tiszta szívvel füzetek* nevű, a megyei első kötetes költőknek, íróknak megjelenési lehetőséget teremtő sorozatában újabb fiatal alkotó mutatkozik be, *Jánosi Zoltán* nyiregyházi tanár, akinek **Életveszély** címmel öt novelláját adta közre a könyvtár. A *Katona Béla* által szerkesztett sorozatnak ez a kiadványa is kétezer példányban jelent meg. (1984. 60 l.) – **Ajka** címmel a 25 éves bányászváros negyedszázados fejlődését, mai arcukat rajzokban – *Bagarus Zoltán* alkotásai révén – megörökítő kis kötetet adott ki az Ajkai Városi Könyvtár. A kéziratként megjelentetett, a veszprémi Eötvös Károly Megyei Könyvtár által ezer példányban sokszorosított torpe könyvecskéhez *Tilhof Endre* könyvtárigazgató írt vallomások előszót. (1984. Sztl.)

[A] **József Attila Tudományegyetem Központi Könyvtára kurrens időszaki kiadványainak tárgyszókatálógusa** címmel a szegedi felsőoktatási intézmény 1706-féle periodikus kiadványáról – hírlapokról, folyóiratokról, évkönyvekről – jelent meg sokszorosított jegyzék. *Nagymiklósi Erzsébet* összeállítása az Országos Széchényi Könyvtár 1980-ban közreadott, *Kurrens külföldi időszaki kiadványok a magyar könyvtárakban* című lelőhelyjegyzékének mintájára készült, s jelentőségét az adja meg, hogy az olvasók a könyvtár által járatosott periodikumok közül a folyóirat-olvasóterem szükségessége miatt csak 600-hoz férhetnek hozzá közvetlenül. A kiadvány bevezető része tartalomjegyzékként a katalógus tárgyszavait sorolja fel az oldalszámok megjelölésével együtt. (1984. XVII, 167 l.)

Tájékoztató a városi könyvtár szolgáltatásairól címmel példamutató, jól sikerült kalauzt adott ki a Debreceni Városi Könyvtár. A három ezer példányban nyomtatott képes kiadvány alkalmas arra, hogy felkeltse az érdeklődést a 30 egységet magában foglaló, 260 ezer dokumentummal rendelkező és évente átlagosan 20 ezerrel gyarapodó könyvtárhálózat iránt, amelynek több különleges egysége, illetve szolgálata is van (városismereti dokumentációs osztály, közérdekű kulturális információkat szolgáltató osztály, központi prézens olvasóterem, városi hírlapolvasó). A kalauz foglalja a hálózat történetével, ismerteti a szolgáltatásokat, együttes tájékoztatást nyújt a katalógusfajtákról (felsorolván azt is, hogy ezek mely fiókokban találhatók meg), bemutatja a gyermekrészlegeket és a jelesebb fiókkönyvtárakat, illetve a különleges részlegeket, végül felsorolja a saját kiadványokat, bibliográfiákat, és a nyitvatartási időket is feltüntetve teljes címjegyzéket közöl a hálózatról. (1984. [1985.] 43 l.)

A könyvtáros szakmai továbbképzés rendszerének fej-

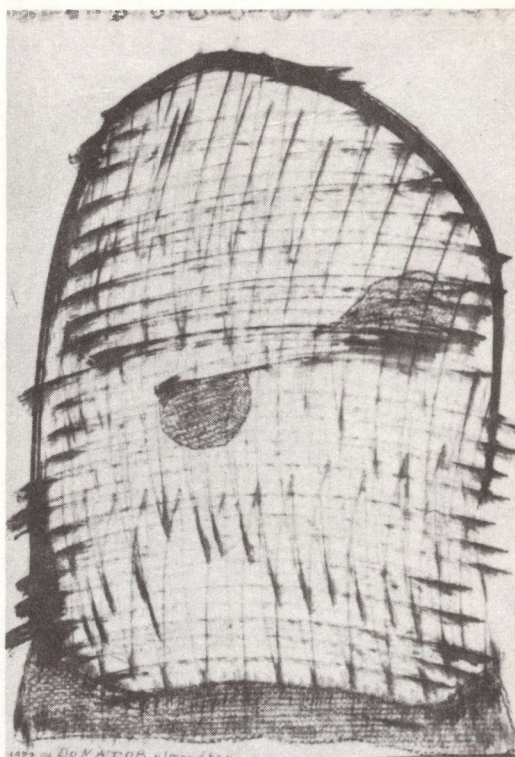
lesztése címmel az Országos Könyvtárügyi Tanács külön füzetben, 200 példányban kiadta *Katsányi Sándornak* a tanács 1984. ápr. 17-i ülésén megvitatott előterjesztését. (Lásd *A továbbképzés rendszerének fejlesztése* c. cikket is a *Könyvtáros* 1984. évi 7. számában.) (1984. [1985.] 24 l. Soksz.)

Nagy László szülővilága, emlékháza címmel a költő öccsének, *Agh Istvánnak* a szülőházát – ma emlékház – bemutató, családjukra és a testvérek gyermekkorára emlékező írását adta ki három ezer példányban a veszprémi Eötvös Károly Megyei Könyvtár. A szerény kiállítású, sokszorosított füzetet az iszkázi emlékház látogatóinak szánták. ([1984.] 19 l.)

Bibliográfia a Nehézipari Kutató Intézet munkatársainak szakirodalmi tevékenységéről címmel a NEVIKI könyvtárának gondozásában jelent meg a *Nádasy Miklósné és Scholtz Józsefné* könyvtárvezető által összeállított, nyomtatott bibliográfia, amely a Veszprémben működő kutatóintézet dolgozóinak 1974 és 1983 között megjelent 622 hazai és külföldi publikációját – köztük az egyetemi és az akadémiai doktori értekezéseket, valamint a nyomtatásban is közzétett előadásokat – veszi számba a szerzők betűrendjében. (1984. 67 l.) (M.)

Február 1-ig a szerkesztőségekbe érkezett periodikus kiadványok: Gazdaságpolitikai Tájékoztató 1984/11–12. sz., november–december (Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján); *Helyismereti művek. Hajdú-Bihar megye 1983.* (Hajdú-Bihar megyei Könyvtár, Debrecen); *Irodalomkutatások. Az általános és a szakkönyvtárakban elvégzett irodalom-*

kutatások jegyzéke. 1985. január (Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár, Szombathely); *Könyvtár és Művelődés. Könyvtárügyi információk vezetőinek. 1984/4. sz.* (Országos Széchényi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertani Központ); *Könyvtári és informatikai gyarapodási jegyzék. 1984/3. sz.* (OSZK KMK); *Könyvtári Tájékoztató. 1984/11., 12., 1985/1. sz.* [Gyarapodási jegyzék.] (ÉTI [Építéstudományi Intézet]); *Könyvtári Tájékoztató. 1985/1. sz., január.* Melléklete: *Negyven éve történt. 1945. január 1.–április 4.* (Nagyközségi Könyvtár, Edelény); *Külföldi Magyar Nyelvű Kiadványok. Külföldön magyar nyelven megjelent könyvek és folyóirat-cikkek válogatott bibliográfiája 1984. Betűrendes mutató., 1985/1. sz., január–március. 1–622. tétel* (OSZK); *A Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája. 1984/2. sz., M 31544 – M 31933* (OSZK KMK); *A műszaki könyv- és dokumentumtár állománygyarapodási jegyzéke. 1984. nov.–dec.* (Anyagmozgatási és Csomagolási Intézet); *Pedagógusok könyvespolcára. Ajánló bibliográfia. 1984/2. sz.* (Balassi Bálint Megyei Könyvtár, Salgótarján); *Somogy a sajtó tükrében. A megyei könyvtár sajtófigyelője. 1984. negyedik negyedév* ([Palmiro Togliatti Megyei Könyvtár, Kaposvár]); *Tájékoztató jegyzék vezetőik számára. 1984/12. sz., december* (Hajdú-Bihar megyei Könyvtár, Debrecen); *Újabb külföldi szerzemények (tudományos és ismeretterjesztő művek). 1984/2. sz., április–június* (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár); *Új szakkönyvek az Országos Műszaki Könyvtárban. 1984/5. sz.* Mellékletei: *Egyetem és főiskolai jegyzetek. 1984/5. sz., A Szovjet Kultúra és Tudomány Háza Műszaki Tudományos Könyvtárának új könyvbemutatói. 1984/5. sz.* (Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár); *Vas megye irodalma. 1983. okt. 1.–dec. 31.* (A Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár [Szombathely] bibliográfiai füzetei. 80. sz.) (Kny. a Vasi Szemle 1984/4. számából); *Vas megye irodalma. 1983. Mutatók.* (Kny. a Vasi Szemle 1984/4. számából).

GANCZAUGH MIKLÓS
grafikáiból
(Cikkünket lásd a 173. oldalon)

